

ЗАХОДИ ПІДТРИМКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ МАЛОГО БІЗНЕСУ В УКРАЇНІ

*Квятківська А.П., Здобувач вищої освіти
A.Kvyatkivska_FIT_1_21_B_d@knute.edu.ua*

*Науковий керівник: Жук О.С., к.е.н.,
доцент кафедри економіки та фінансів підприємства, Державний
торговельно-економічний університет*

Витоки перших ознак капіталізму з'явилися ще в XI-му столітті. Представники капіталістичних відносин проголошували діяльність вільного ринку, приватної власності та ефективності використання наявних ресурсів.

Сьогодні підприємство є важливою складовою формування державних податкових надходжень та добробуту населення. Підприємства створюють робочі місця, генерують прибуток та сплачують податок, беруть участь у інноваційному та технологічному розвитку; більша частина ВВП країни збільшується за рахунок збільшення кількості підприємств, тому кожна країна намагається стимулювати та підтримувати розвиток малого та великого бізнесів.

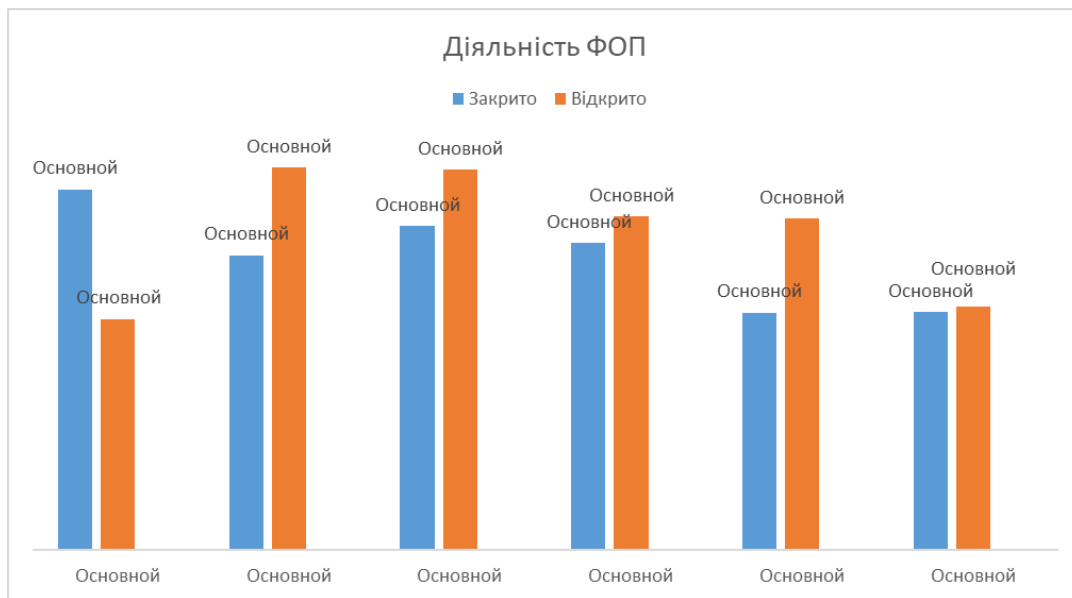
В сучасних умовах для України важливо підтримувати підприємців надавати їм допомогу.

За даними Держстату, загальна кількість активних підприємств в Україні станом на 1 листопада 2022 року становила 659 755. З 24 лютого 2022 року в Україні оголошено воєнний стан, що суттєво вплинуло на всю діяльність країни.

Згідно з опитуванням Київської Школи Економіки у березні 2022 року 86% бізнесу працюють з меншою завантаженістю, серед яких 1% припинили діяльність, 35% призупинили діяльність.

Серед опитуваних 50% респодентів зазначили, що їм не вистачає замовлень, у 29% погіршилася логістика, у 21% нестача сировини, 20% стикнулася з неоплатою виконаних замовлень, у 17% не вистачає працівників, у 14% пошкоджено майно. [1, с. 4]

На діаграмі 1 можна побачити динаміку діяльності зареєстрованих фізичних осіб підприємців.

Діаграма 1 - Кількість зареєстрованих ФОПів в Україні (співвідношення закритих та відкритих) [2]

Як бачимо, повномасштабне вторгнення російської федерації у 2022 році значно вплинуло на діяльність підприємців. Кількість діючих ФОПів скоротилася на 75235 порівняно до 2021 року. За таких умов державна підтримка дуже важлива. У таблиці 1 наведено державні рішення на підтримку бізнесу під час воєнного стану.[3]

За статистикою станом на квітень 2023 року кількість зареєстрованих ФОПів в Україні складає майже 2 мільйони, а компаній — понад 1,2 мільйона.

Бізнеси, які припинили свою діяльність були повністю компенсовані новими відкритими справами. А кількість нових зареєстрованих компаній у 5,6 раза перебиває чисельність бізнесів, що припинили роботу.

Про це повідомляє платформа для роботи з відкритими даними Опендатабот, посилаючись на дані Єдиного державного реєстру (ЄДР).[1] Показники відображають ефективність підтримки малого бізнесу.

Підприємства у свою чергу активно продовжують проводити внутрішню регуляцію у бік стабілізації. Станом на 2022 рік близько 61% підприємств частково або повністю перебудували робочі процеси.[4]

Таблиця 1 - Найбільш значні державні рішення за час воєнного стану

еДекларація	Для підприємства стали доступні 374 дозвільних документів, які можна отримати онлайн;
Консультації	Допомога по консультування бізнесу в участі донорських та державних програм, допомога в кредитуванні;
Гранти на підтримку	Підтримка 300 підприємств, що знаходяться в зоні бойових дій;
Дія.Бізнес	Допомога підприємцям, що знаходяться закордоном, наданн індивідуальних консультацій;
Експорт в умовах війни	Можливість подати заяву на включення компанії до Каталогу експортерів.

Усі зовнішні заходи в поєднанні з мікроекономічною політикою покращили економічні показники у 2023 році порівняно до 2022. Компанії уже оцінюють, з якими результатами прийдуть до фінішу 2023 року.

І попри всі проблеми, прогнози позитивні. Дослідження Американської торговельної палати показує такі очікування бізнесу: [5]

- 45% – досягнуть запланованих фінансових результатів;
- 27% – досягнуть більше, ніж запланували;
- 22% – не зможуть досягти запланованих фінансових результатів.

Середньозважений очікуваний показник оборотів бізнесу у 2023 проти 2022 року показав зростання з -0,7% в червні 2023 року до +8,2% в серпні 2023 року.[6]

Індекс ділових очікувань підприємств (ІДО) зріс до 104.5% порівняно з 91,2% у I кварталі 2023 року (далі – I квартал). Поліпшення оцінок відбулося в підприємств усіх видів економічної діяльності (далі – ВЕД), а також за всіма складовими індексу. [7]

Підприємства, а особливо малий бізнес чутливий до коливань в суспільно-політичних відносинах; кожного дня існує загроза, можливі відключення у IV кварталі мають прямий вплив на діяльність підприємств. У поєднанні з державним регулюванням та допомогою, ефективною мікроекономічною політикою підприємство може стати рушієм стабільності та економічного відродження, тому дуже важливо підтримувати вітчизняного виробника та підприємства, що залишаються працювати в Україні.

Література.

1. Діагностування стану українського бізнесу під час повномасштабної війни Росії з Україною. Київська Школа Економіки. URL: https://kse.ua/wp-content/uploads/2022/05/Ukrainian_Business_inWar_2Wave_Report_Gradus_KSE_22042022.pdf (Дата звернення: 13.11.2023)
2. Війна не зупинила бізнес: відкривається більше нових справ, аніж закривається. URL: <https://suspilne.media/469037-v-ukraini-vidkrivaetsa-bilse-novih-biznesiv-niz-zakrivaetsa-opendatabot/> (Дата звернення: 13.11.2023)
3. Публікація в "Економічна правда" (2022). Назва статті. URL: <https://www.epravda.com.ua/columns/2022/06/10/688040/> (Дата звернення: 10.11.2023)
4. Kyivstar Hub (2023). Як змінюватися українським бізнесам у 2023 році. URL: <https://hub.kyivstar.ua/news/yak-zminyuvatysya-ukrayinskyum-biznesam-u-2023-roczii/> (Дата звернення: 09.11.2023)
5. Kyivstar Hub (2023). Що з бізнесом? Коротко про зміни в економіці та бізнесі вересень 2023. URL: <https://hub.kyivstar.ua/news/shho-z-biznesom-korotko-pro-zminy-v-ekonomiczii-ta-biznesi-veresen-2023/> (Дата звернення: 09.11.2023)
6. Публікація в "Економічна правда" (2023). Назва статті. URL: <https://www.epravda.com.ua/columns/2023/09/6/703949/> (Дата звернення: 10.11.2023)
7. Національний банк України (2023). Бізнес вперше з початку повномасштабної війни оптимістично оцінив перспективи свого економічного розвитку: результати опитування керівників компаній у II кварталі 2023 року. URL: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/biznes-vpershe-z-pochatku-povnomasshtabnoyi-viyni-optimistichno-otsiniv-perspektivi-svogo-ekonomichnogo-rozvitku--rezultati-opituvannya-kerivnikiv-kompaniy-u-ii-kvartali-2023-roku> (Дата звернення: 10.11.2023)